

2010 års ekonomiska vårproposition

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett bl.a. arbetsmarknadsutskottet möjligheten att avge yttrande över 2010 års ekonomiska vårproposition (prop. 2009/10:100) och motion (mot. 2009/10:Fi15) i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. Arbetsmarknadsutskottet behandlar följaktligen i detta yttrande de förslag i propositionen och motionen som berör utskottets beredningsområde.

Propositionen och motionen anges i fortsättningen utan årtal.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Det kan noteras att arbetsmarknadsutskottet tidigare under riksmötet yttrat sig till finansutskottet om ramarna för utgiftsområdena 13 Integration och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (yttr. 2009/10:AU1y).

I det följande ligger betoningen på att redovisa och kommentera de förslag i propositionen och motionen som berör arbetsmarknadsutskottets beredningsområde.

Under tiden för beredning av detta yttrande har information lämnats till utskottet av Statistiska centralbyrån (SCB) genom överdirektören Mats Wadman och medarbetare.

Propositionen

Inriktningen för regeringens politik är full sysselsättning och fortsatt minskat utanförskap. Alla som kan ska ges chansen att delta i arbetslivet och arbetslinjen står i fortsatt fokus. Ett centralt mål är att öka antalet arbetade timmar, både genom att fler arbetar och genom fler arbetade timmar per arbetande. Sysselsättningspolitikens viktigaste uppgift är att öka den sysselsättningsnivå som är förenlig med stabil inflation och ekonomisk balans i övrigt, vilket innebär att det är den varaktiga sysselsättningen som ska öka. I princip finns det två övergripande skäl till att sysselsättningspolitiken kan bidra till högre välfärd för alla. Det första är att den underlättar finansieringen av den offentliga sektorn och det andra är att den minskar utanförskapet.

Återhämtningen i ekonomin efter den stora konjunkturnedgången hösten 2008 bedöms av regeringen komma tidigare och bli starkare än vad som bedömdes i budgetpropositionen för 2010. Tillväxten väntas bli 2,5 % 2010 och 3,9 % 2011. Regeringen gör bedömningen att Sverige är på väg ut ur den internationella krisen. Sveriges starka position före krisen har gjort att regeringen kunnat föra en politik som har varit en av de mest expansiva i OECD-området och dessutom utan att äventyra de offentliga finanserna. Regeringen konstaterar att arbetslinjen och jobben sattes främst även under krisen.

I takt med att tillväxtutsikterna ljusnar avtar behovet av temporära stabiliseringspolitiska åtgärder efter hand. Krisens eftervård är dock viktig och regeringen betonar att krisens ofärdseffekter måste mildras ytterligare.

Arbetslösheten har stigit under krisen. Arbetsmarknaden väntas nå botten och efterhand vända uppåt under 2010. I genomsnitt bedöms arbetslösheten bli 9,2 % 2010, vilket motsvarar drygt 450 000 personer. I takt med

att sysselsättningen fortsätter att öka under perioden 2011–2014 minskar arbetslösheten successivt de närmaste åren. Först 2016 bedöms arbetsmarknaden vara i jämvikt.

Även om åtskilligt pekar på att Sverige har klarat krisen bättre än många andra länder är ekonomin fortfarande bräcklig och vissa grupper har drabbats hårt. Arbetslösheten fortsätter att öka, vilket beror på ökad tid i arbetslöshet. Att arbetslöshetstiderna förlängs i en lågkonjunktur beror enligt regeringen på att fler blir arbetslösa och att färre lämnar arbetslösheten. För att arbetslösheten som har stigit i krisens spår ska hindras att bita sig fast på en hög nivå är det viktigt att stärka den geografiska och yrkesmässiga rörligheten.

Arbetskraftsdeltagandet är högt. Det har fallit under krisen men minskningen har nu avstannat. Det relativt höga arbetskraftsdeltagandet under lågkonjunkturen är en bidragande orsak till att arbetslösheten stigit kraftigt sedan lågkonjunkturen inleddes i slutet av 2008. En ökande arbetslöshet på grund av ett ökande arbetskraftsdeltagande är positivt eftersom det på sikt leder till högre sysselsättning. Erfarenheten visar nämligen att arbetslösa hittar jobb i snabbare takt än personer utanför arbetskraften.

Regeringen pekar i propositionen på att man vid flera tillfällen under krisen vidtagit temporära åtgärder riktade till dem som blivit arbetslösa och som syftat till att förhindra att fler blir långtidsarbetslösa. Exempel är coachningsinsatser, arbetspraktik, Lyft samt temporära ökningar av utbildningsplatser på komvux, yrkeshögskola och högskola. Samtidigt har åtgärder vidtagits för att stärka långtidsarbetslösas chanser att få jobb, t.ex. att kompensationen till arbetsgivare i nystartsjobben har fördubblats och att Lyft även kommit de långtidsarbetslösa till del.

Det föreslås ett antal åtgärder för att även fortsättningsvis minska krisens effekter och vårda återhämtningen i ekonomin. Regeringen arbetar för att säkra att jobben kommer tillbaka tidigt i återhämtningen och för att förhindra att flaskhalsar uppstår som kan hindra sysselsättningen från att växa. Åtgärder som föreslås är bl.a. att kvalificeringstiden för nystartsjobb för äldre under två år kortas ned från tolv till sex månader för personer som fyllt 55 år, tillfälligt riktade insatser för skolungdomar i form av stöd för sommarjobb i kommuner, landsting och ideella föreningar för ungdomar och sommarskolor och, utanför utskottets beredningsområde, bl.a. särskilda insatser för Västra Götalandsregionen i form av fler utbildningsplatser, tidigareläggning av vissa planerade infrastruktursatsningar och flera stora infrastrukturprojekt de kommande tio åren i Stockholm, Göteborg, Sundsvall och Motala.

Avgörande frågor för den svenska ekonomin är när i återhämtningen jobben kommer och hur länge arbetslösheten kan minska under de kommande åren utan att flaskhalsar uppstår som dämpar sysselsättningsökningen. Återhämtningen av efterfrågan måste få genomslag på sysselsättningen i näringslivet. Därför är företagsklimatet och företagens vilja att anställa centrala för regeringens politik. Det behövs ytterligare satsningar på grupper som

har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Ungdomsarbetslösheten ska mötas, integrationen förbättras och förutsättningarna öka för kvinnor liksom äldre att i större utsträckning än i dag delta på arbetsmarknaden.

Under de kommande åren är det också avgörande att stimulera arbetsutbudet för att arbetslösheten ska kunna fortsätta att minska utan att risken för obalanser ökar. Det ska löna sig att både att ta ett arbete och att öka sin arbetsinsats. Arbetsmarknadspolitiken måste stödja återhämtningen på arbetsmarknaden, och det måste finnas en beredskap för att snabbt upptäcka och motverka att bristsituationer uppstår i vissa regioner eller yrken. När arbetsmarknadsläget förbättras är det rimligt att de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna minskar i omfattning.

I regeringens långsiktiga strategi för ökad sysselsättning sätts utbudsstimulerande åtgärder i fokus men kompletterande efterfrågestimulerande åtgärder är nödvändiga även i fortsättningen. Fortsatta satsningar måste göras på grupper med relativt svag förankring på arbetsmarknaden. Det krävs alltså åtgärder för att förbättra matchningen.

I propositionen görs bedömningen att den varaktiga sysselsättningsgraden skulle minska något de kommande åren utan regeringens åtgärder. På grund av regeringens politik bedöms nu i stället att den varaktiga sysselsättningsgraden ökar från ca 75 % 2010 till ca 77 % 2014.

Sammanfattningsvis gör regeringen bedömningen att det är ett allvarligt läge på arbetsmarknaden och att det finns en fortsatt risk för långa arbetslöshetstider men att en vändning är i sikte. Arbetskraftsdeltagandet är alltså högt. De regionala och yrkesmässiga obalanser som uppstod tidigt i lågkonjunkturen riskerar dock att kvarstå. Vissa grupper har alltså en svår arbetsmarknadssituation, däribland unga och personer med enbart för-gymnasial utbildning, arbetslösa äldre och personer födda utanför Europa.

Regeringens bedömning är att den hittills förda sysselsättningspolitiken är ändamålsenlig och att politikens inriktning ska ligga fast.

Motionen

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna har i en gemensam motion, *Fi15 yrkandena 1 och 2, båda delvis*, föreslagit riktlinjer för den ekonomiska politiken och ett program för fler jobb. Partiernas utgångspunkter är att Sverige ska ha sunda offentliga finanser och ett mål om full sysselsättning. Ett delmål ska vara att den reguljära sysselsättningen för 20–64-åringar är 80 %.

Partierna ser det som självklart att regeringen inte kan lastas för den globala finanskrisen, men man anser att regeringen har ett ansvar för att arbetslösheten har ökat mer i Sverige än i andra länder. Regeringen har missat chansen att investera i nya möjligheter. Resultatet är att Sveriges långsiktiga förutsättningar för ekonomisk utveckling har försvagats och att klyftorna har ökat.

I motionen anges att arbetslösheten i Sverige är den högsta sedan svifterna av 1990-talskrisen. Man hänvisar till att regeringen i propositionen uppskattar att 9,2 % kommer att vara arbetslösa 2010. Oppositionspartierna hävdar att arbetslösheten biter sig fast. Långtidsarbetslösheten har nästan fördubblats det senaste året, och den långsiktiga sysselsättningen riskerar att minska med 100 000 personer. Dessutom har tillväxten och sysselsättningen fallit mer än i genomsnittet i EU. Till detta kommer att ungdomsarbetslösheten är en av de högsta i Europa. Sammantaget innebär detta att de fyra åren med alliansregeringen lett till 100 000 färre jobb och 70 000 fler personer i s.k. utanförskap. En effektiv arbetsmarknadsutbildning har ersatts av passiva garantier. Fyra av fem arbetslösa får inget aktivt stöd. Dessutom har regeringens politik gynnat män.

Oppositionspartierna vill bekämpa arbetslösheten genom direkta och omfattande insatser. Man föreslår ett brett program om 100 000 nya jobb, praktik- och utbildningsplatser – många av dem riktas till unga. Den som är ung ska få bättre möjligheter att finna sitt första jobb.

Partierna vill satsa drygt 6 miljarder kronor under två år i det som beskrivs som ett batteri av effektiva utbildningsåtgärder, för att möta de stora behov som har uppstått de senaste åren. När det vänder på arbetsmarknaden måste fler ha den kompetens som efterfrågas.

Man vill återupprätta den aktiva arbetsmarknadspolitiken. Enligt motionen har hälften av platserna inom den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen avskaffats sedan regeringen tillträdde. Partierna vill därför bl.a. bygga ut den *yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen* så att man når 5 000 platser i slutet av 2011 och under 2012. Inom den yrkesinriktade *arbetsmarknadsutbildningen för unga* vill partierna rikta 2 500 platser 2011 och 1 250 platser 2012 till unga mellan 18 och 24 år.

I motionen understryks att det finns stora utbildningsbehov i arbetskraften som i dag inte kan tillgodoses inom arbetsmarknadspolitiken. Det läggs fram förslag på åtgärder som bl.a. är inriktade på utbildning, däribland *utbildnings- och företagsvikariat*. Det beskrivs som ett stöd som riktas till dem som har anställning men som vill ta steget att vidareutbilda sig eller starta ett företag. Möjligheten erbjuds endast om en arbetslös samtidigt går in och vikarierar under tjänstledigheten. Programmet omfattar ca 1 200 helårsplatser under 2011.

De som utförsäkras från den tillfälliga sjuk- och aktivitetsersättningen ska erbjudas ett lönebidrag. Med *lönebidragsanställningar riktade mot kultursektorn och den ideella sektorn* kan många som tidigare haft tillfällig förtidspension få en ny möjlighet att göra en viktig insats. Man avsätter därför medel som motsvarar 5 000 lönebidrag 2011 och 2 500 lönebidrag 2012.

Man vill minska på regeringens coacher till förmån för utbildning för arbetsökande. De s.k. lotsarna för nyanlända bör inte inrättas utan man ser hellre andra insatser för en *snabbare etablering av nyanlända*. Utgångspunkten är att nyanlända invandrare ska vara en prioriterad grupp som ska

kunna få del av Arbetsförmedlingens insatser. Därför satsar man i stället på att bygga ut Arbetsförmedlingens ordinarie verksamhet. Därutöver vill de rödgröna öronmärka 25 miljoner kronor för effektiva insatser. Dessutom vill man att i princip alla nyanlända ska ha rätt till en individuell etableringsplan och anslår 30 miljoner kronor årligen till det.

Partierna föreslår en satsning med fler möjligheter till utbildning för *unga*, bl.a. den ovan nämnda arbetsmarknadsutbildningen men även utbildning inom det reguljära utbildningsväsendet. Det handlar också om fler praktikplatser, t.ex. i välfärdssektorn. Utanför arbetsmarknadsutskottets beredningsområde föreslås att de företag och organisationer som anställer en arbetslös ungdom mellan 20 och 25 år får en riktad skattereduktion som motsvarar hela arbetsgivaravgiften under cirka ett år.

Oppositionspartierna anser att det i ett föränderligt arbetsliv är nödvändigt att goda förutsättningar skapas för *livslångt lärande*. De rödgröna vill genom aktiva insatser öka möjligheterna att etablera sig i arbetslivet.

Partierna konstaterar att regeringen har genomfört ett antal förändringar inom *arbetslöshetsförsäkringen* med resultatet att en halv miljon människor har trängts ut ur a-kassan. Hela regelverket måste ses över. I dialog med fackföreningsrörelsen och a-kassorna vill partierna skapa en väl fungerade försäkring som är enkel att förstå, pålitlig, rättssäker och inte kan missbrukas. Målet är en långsiktigt hållbar försäkring, bl.a. ska studerandevillkoren och villkoren för deltidsarbetslösa ses över. Arbetslöshetsförsäkringen ska vara frivillig och solidariskt finansierad. Den ska ge ekonomisk trygghet, stödja strukturomvandling, stimulera efterfrågan när arbetslösheten stiger och motverka lönedepressning. Minst 80 % ska få 80 % av sin lön i arbetslöshetsersättning. I den föreslagna budgeten tar man ett första steg för att nå detta mål. Ersättningsnivån ska höjas till 80 % under hela ersättningsperioden. Taket höjs till 930 kr per dag från april 2011 och 950 kr per dag 2012. Efter 100 dagars arbetslöshet trappas taket ned med 150 kr per dag. Under mandatperioden ska fortsatta steg tas för att nå målet. Kostnaderna för medlemskap i arbetslöshetskassan prioriteras och sänks till ca 80 kr i månaden för alla genom en skattereduktion.

Oppositionspartierna anser att ett friskare arbetsliv måste skapas med goda arbetsvillkor där arbetstagare inte blir sjuka av att arbeta eller skadas i arbetet – ett hållbart och utvecklande arbetsliv. En god *arbetsmiljö* gör det möjligt för fler att arbeta längre, vilket bidrar till en starkare gemensam välfärd. Friska arbetsplatser är positivt och avgörande både för företagens utveckling, samhällsekonomi och för arbetstagarnas ställning i arbetslivet.

Arbetsmiljöverkets tillsyns- och informationsarbete, utbildning av skyddsombud och de regionala skyddsombudens verksamhet måste rustas upp. De rödgröna partierna kommer därför att tillföra 40 miljoner kronor till verket. Partierna kommer också att ta initiativ till en kartläggning av hur *arbetslivs- och arbetsmiljöforskningen* bäst kan samlas och hur den ska organiseras.

Den stora andelen *visstidsanställningar* är ett stort problem. Oppositionspartierna vill se över vilka åtgärder som kan vidtas för att öka antalet tillsvidareanställningar. Även ekonomiska incitament, såsom socialavgifter, ska ses över i detta sammanhang.

Partierna vill satsa mer på *jämställdhet*. Fler kvinnor än män arbetar deltid, och fler kvinnor än män har tidsbegränsade anställningar. Orättvisor i arbetslivet bidrar till att klyftan mellan kvinnor och män består livet ut. Att stärka rätten till anställningar på heltid är en bland flera viktiga jämställdhetsfrågor. Den offentliga sektorn har ett särskilt ansvar att gå före och erbjuda bra arbetsvillkor.

Utskottets ställningstagande

Tack vare en ansvarsfull finanspolitik stod Sverige väl rustat för den internationella kris som drabbade världen hösten 2008. Förutsättningarna på arbetsmarknaden ändrades dramatiskt. Antalet varsel om uppsägning ökade mycket snabbt och låg kvar på relativt höga nivåer under nästan hela 2009. Ökningen av antalet varsel var fullt jämförbar med situationen under 1990-talskrisen. Sunda offentliga finanser möjliggjorde en expansiv finanspolitik och reformer som kunde bidra till en bättre fungerande arbetsmarknad.

Sedan krisen blev ett faktum har regeringen vidtagit en rad stabiliseringspolitiska insatser, t.ex. temporära åtgärder riktade till dem som blivit arbetslösa under krisen och som syftade till att förhindra att fler blir långtidsarbetslösa samtidigt som andra åtgärder vidtogs för att stärka långtidsarbetslösas chanser att få jobb. Vid sidan av tillfälliga stöd valde regeringen även att möta krisen med ett antal permanenta reformer som jobbskatteavdraget. Dessa reformer både dämpade krisens negativa effekter på kort sikt och bidrog till en i grunden bättre fungerande arbetsmarknad.

Utskottet vill särskilt peka på att regeringen hösten 2008 utsåg de första regionala samordnarna. Samordnarnas uppgift var att hitta lösningar och samordna insatser för att skapa tillväxt och för att minska effekterna av den globala finanskrisen och konjunkturnedgången i Sverige. Samordnarna skulle koordinera alla offentliga insatser med insatser av de berörda företagen, arbetstagarorganisationerna, kommunerna, regionen och alla övriga som kunde medverka i omställningen. Arbetssättet som var nytt visade sig vara mycket framgångsrikt. Det finns också skäl att uppmärksamma att en stor del av de anställda i Sverige omfattas av de trygghets- och omställningsavtal som finns på arbetsmarknaden. Sådana insatser från t.ex. Trygghetsfonden TSL och TRR Trygghetsrådet kom i många fall i gång redan under den löpande uppsägningstiden och kunde på så sätt komplettera de åtgärder företagen själva genomförde.

Det är svårt att bedöma krisens mer långsiktiga effekter. Utskottet noterar att Finanspolitiska rådet i sin rapport 2010 betonar den stora osäkerheten i detta avseende. Rådet anser att det framför allt beror på svårigheten

att bedöma vilka permanenta effekter som krisen kan få för sysselsättningen. Tidigare kraftiga sysselsättningsnedgångar har i många länder, inklusive Sverige, fått verkningar som bestått under lång tid. Arbetsmarknadsutskottet värdesätter därför att regeringen föreslår ett antal åtgärder för att även fortsättningsvis minska krisens effekter och vårda återhämtningen i ekonomin.

Läget på den svenska arbetsmarknaden kommer enligt prognosen i propositionen att bli betydligt ljusare än vad som bedömdes i budgetpropositionen för 2010, även om situationen fortfarande bedöms som allvarlig. Bedömningen är att sysselsättningen vänder uppåt och att arbetslösheten vänder nedåt under 2010. Förslagen i propositionen vilar på antagandet om att arbetslösheten under 2010 kommer att bli något högre än 2009.

Den senaste tiden har vi kunnat iaktta konsekvenserna av att vissa medlemsstater i EU inte lyckats lika bra med sina offentliga finanser. Den internationella finansmarknaden har åter satts i gungning. Enligt utskottets mening är det i det närmaste omöjligt att bedöma på vilket sätt och i vilken utsträckning oron på finansmarknaden kommer att påverka den reala ekonomin och, i förlängningen, arbetsmarknaden. Utskottet vill dock understryka betydelsen av att Sverige har bevarat ordning och reda i de offentliga finanserna; enligt en färsk prognos från EU-kommissionen ligger Sveriges tillväxtutsikter i topp bland EU-länderna.

Av *arbetskraftsundersökningen (AKU)* för första kvartalet 2010 framgår att det relativa arbetslöshetstalet ökat med 1,5 procentenheter jämfört med motsvarande period 2009. Det finns dock flera inslag som pekar i en positiv riktning. Det framgår att 61 000 fler personer var i arbete jämfört med samma period förra året. Nedgången i sysselsättningsgraden har mattats av. Det är noterbart att antalet personer utanför arbetskraften på grund av sjukdom minskat med ca 62 000 personer eller 13,9 %. Ökningstakten i fråga om antalet arbetslösa har planat ut. Om detta kan ses som en stabilisering eller vändning är det för tidigt att uttala sig om.

Arbetsförmedlingen konstaterar i sin arbetsmarknadslägesrapport för april 2010 att efterfrågan på arbetskraft på den svenska arbetsmarknaden åter börjar öka. Antalet nya platser som anmälades till Arbetsförmedlingen uppgick i april till ca 48 000. Det är ca 14 000 fler än samma tid förra året. Även antalet personer som fick någon form av arbete i april 2010 var större än under motsvarande period förra året, ca 53 000 personer jämfört med ca 42 000 året före.

Andra positiva tendenser är att antalet företagskonkurser fortsätter att minska, i april 2010 minskade konkurserna jämfört med april 2009 med 16 %. Antalet tjänsteföretag ökar och kvinnorna står för en stor del av denna ökning.

Regeringspolitiken är nu inriktad på att säkra att jobben kommer tidigt i återhämtningen. Flaskhalsar får inte hindra en stark och snabb sysselsättningstillväxt. Utskottet instämmer med regeringen om att det är centralt att hindra att den arbetslöshet som ökat i krisens spår biter sig fast på en hög nivå.

Utskottet värdesätter att de redan omfattande *arbetsmarknadspolitiska insatserna* ska förstärkas ytterligare. Äldre som drabbats av arbetslöshet under krisen kan få det särskilt svårt att ta sig tillbaka till arbetsmarknaden. Kvalificeringstiden för nystartsjobb för äldre kortas därför ned från tolv till sex månader. Därutöver föreslås riktade insatser för skolungdomar. För att ytterligare stärka sysselsättningen tidigareläggs vissa infrastrukturåtgärder. Riktade insatser föreslås också till Västra Götalandsregionen som särskilt påverkats av krisen.

Utskottet vill på samma sätt som regeringen gjort i propositionen understryka den stora betydelsen av att säkerställa att de människor som är arbetslösa står till arbetsmarknadens förfogande och är anställningsbara när väl arbetskraftsefterfrågan vänder uppåt. En viktig del är här att de arbetslösa har den utbildning och kompetens som efterfrågas. Det kommer att finnas behov av omfattande förmedlingsinsatser för korttidsarbetslösa.

Arbetsmarknadspolitiken innehåller nu större inslag av incitament för att söka jobb aktivt, vilket bl.a. bidrar till en effektivare matchningsprocess på arbetsmarknaden. I en konjunkturuppgång är det särskilt angeläget med åtgärder som förbättrar matchningen mellan arbetssökande och lediga platser. Utskottet ser därför mycket positivt på att Arbetsförmedlingen har fått ett tydligare uppdrag att förmedla jobb och att de arbetsmarknadspolitiska programmen har fått en tydligare inriktning mot ökad sökaktivitet. Ett inslag i detta är att Arbetsförmedlingen nu också kan använda sig av privata aktörer för att förbättra matchningen och ge bättre service till arbetslösa.

I sammanhanget noterar utskottet oppositionens förslag om att dra ned på *coacherna*. Några konsekvensbeskrivningar av detta förslag presenteras inte i motionen vare sig i fråga om faktiska eller ekonomiska effekter. För övrigt finns sådana konsekvensbeskrivningar inte heller i fråga om de övriga förslagen. Därtill kommer att riksdagen nyligen antog en ny lag om valfrihet hos Arbetsförmedlingen (prop. 2009/10:146, bet. 2009/10:AU11, rskr. 2009/10:267). Lagen skapar en möjlighet för Arbetsförmedlingen att tillhandahålla valfrihetssystem för tjänster som upphandlas inom myndighetens arbetsmarknadspolitiska verksamhet. Detta välkomnade utskottet och pekade på de möjligheter som ett sådant system kan ge arbetssökande i form av mer individualiserad hjälp. Även detta var de tre oppositionspartierna emot. I sammanhanget noterar utskottet Svenskt Näringslivs undersökning från början av året som visar att många företag har svårt att hitta nya medarbetare med rätt kompetens. Detta kan tyda på brister i matchningen, vilket inte skulle avhjälpas med oppositionens förslag om att dra ned på *coacherna*. Utskottet tar bestämt avstånd från oppositionens tal om ”regeringens coacher”. Detta är ett nedlåtande sätt att beskriva en yrkesgrupp

med professionella aktörer, många med mycket hög kompetens. Många har tidigare också varit arbetsförmedlare. Både Arbetsförmedlingen och de externa aktörerna har en mycket viktig roll att fylla för att fler ska kunna få hjälp att finna ett lämpligt arbete.

Kompletterande arbetsförmedlingstjänster i form av externt upphandlade coacher har funnits tillgängliga på alla arbetsmarknadsområden sedan augusti 2009. Enligt Arbetsförmedlingens utvärdering hösten 2009 av förmedlingens egna coacher leder coachningen till snabbare jobb för yngre. Fem månader efter att man börjat hos en coach har drygt en tredjedel fått arbete eller gått till reguljär utbildning. Av dem som gått till arbete har nästan samtliga arbeten utan stöd.

Utskottet kan också konstatera att nästan 35 000 ny- och korttidsarbetslösa fick ta del av jobbcoachning hos kompletterande aktörer under 2009. Motsvarande siffra för perioden januari–mars 2010 uppgår till närmare 64 000. De arbetssökande är, enligt en granskning som utförts av Arbetsförmedlingen, till övervägande del mycket nöjda med coachstödet. Omkring 24 % av dem som fått en sådan coachning fick arbete inom 14 dagar efter avslutad coachningsinsats. Några utvärderingar som närmare belyser effekterna av jobbcoachningsverksamheten har visserligen ännu inte genomförts, men utskottet har svårt att se på vilka sysselsättningspolitiska grunder oppositionens förslag att avskaffa coacherna vilar. Utskottet vill understryka att allt matchningsstöd, både Arbetsförmedlingens och externa aktörers, i synnerhet vid en konjunkturuppgång, kan vara avgörande för att hjälpa arbetssökande till jobb.

När det i övrigt gäller de konkreta förslagen i oppositionspartiernas motion kan utskottet konstatera att deras satsning på arbetslöshetsförsäkringen är större än den samlade satsningen på jobb och utbildning. Utskottet anser att en sådan politik knappast bidrar till att nå målet om full sysselsättning.

Av arbetskraftsundersökningen för första kvartalet 2010 som refereras ovan framgår att arbetslösheten framför allt ökat bland *ungdomar* i åldern 15–24 år. Ökningen förklaras till stor del av att antalet heltidsstuderande ungdomar ökade med 24 000 personer. I sammanhanget kan nämnas att det i Finanspolitiska rådets rapport konstateras att ungdomssysselsättningen i förhållande till sysselsättningen för befolkningen som helhet utvecklats ungefär som i tidigare recessioner.

Den höga nivån på ungdomsarbetslösheten – drygt 30 % av ungdomarna i arbetskraften i april 2010, jämfört med 9,8 % arbetslöshet i genomsnitt i arbetskraften – ger enligt utskottets mening anledning till oro. Bilden modifieras dock något om man ser till tiden i arbetslöshet. Medelvärdet för arbetslöshetstiden för ungdomar i åldern 15–24 år var i april i år 17,3 veckor, att jämföra med 31,2 veckor för hela befolkningen i åldrarna 15–74 år. Av de unga arbetslösa hade ca 20 % varit utan arbete ett halvår eller mer, mot 33 % av de arbetslösa i alla åldrar. Även när man ser till möjligheterna för unga arbetslösa att få jobb i den nuvarande svåra

arbetsmarknadssituationen finns vissa hoppfulla signaler. Ur SCB:s flödesstatistik kan exempelvis utläsas att nästan var femte ung arbetslös (18,7 %) fick in en fot på arbetsmarknaden i form av en tidsbegränsad anställning från föregående kvartal till första kvartalet 2010, vilket var en högre andel än för de arbetslösa i genomsnitt. Enligt underhandsuppgifter från Arbetsförmedlingen gör man nu bedömningen att arbetsmarknaden för ungdomar har vänt, bl.a. är färre unga inskrivna som arbets sökande på Arbetsförmedlingen. Detta är glädjande även om man bör vara försiktig med att dra slutsatser – AKU-statistiken visar en viss uppgång av arbetslösheten för unga mellan mars och april. Enligt AKU för april var 190 000 ungdomar i åldern 15–24 år arbetslösa. Av dessa var 120 000, eller 63 %, heltidsstuderande. De flesta av de arbetslösa ungdomarna kan alltså antas befinna sig relativt nära arbetsmarknaden.

Det är enligt utskottets mening den grupp ungdomar som befinner sig långt från arbetsmarknaden utan sysselsättning som ger störst anledning till oro. Det är av särskild vikt att identifiera och fånga upp denna grupp. Utskottet ser med tillfredsställelse på de åtgärder som redan har vidtagits. I syfte att öka arbetskraftsefterfrågan och kompensera för de relativt höga minimilönerna har arbetsgivaravgifterna för unga sänkts. Enligt en uppskattning skulle en fördubbling av arbetsgivaravgiften för unga, som föreslås i oppositionspartiernas motion, leda till en minskning av antalet anställda med ca 30 000 ungdomar i det fall att arbetsgivarna kompenserar denna ökade kostnad fullt ut. Regeringen har också lagt om arbetsmarknadspolitiken för ungdomar och introducerat den s.k. jobbgarantin för unga. Syftet med jobbgarantin är att unga ska få jobb eller söka sig till det reguljära utbildningssystemet. Dessutom kan unga få s.k. nystartsjobb efter sex månader utan arbete.

Utbildning är ett viktigt verktyg för att mildra effekterna av arbetslöshet. Det är också en god investering för den som drabbas av arbetslöshet att utbilda sig och på så sätt stå bättre rustad att få ett arbete. Den förutnämnda undersökningen som Svenskt Näringsliv genomfört visar att många företag har svårt att hitta nya medarbetare med rätt kompetens. Ungefär vart femte rekryteringsförsök misslyckas och leder inte till att någon anställs. Utskottets uppfattning är att stora ansträngningar måste göras för att motivera arbetslösa ungdomar i åldern 15–19 år att först och främst genomgå och slutföra en gymnasieutbildning. Utskottet vill här peka på den positiva satsningen i budgetpropositionen för 2010 för att motivera ungdomar att återgå till studier genom utbildningsplatser inom folkhögskolorna för ungdomar som saknar slutbetyg från grund- eller gymnasieskolan. Betydelsen av en kvalitativ utbildning kan inte nog understrykas.

Utskottet vill i detta sammanhang även peka på Riksrevisionens rapport (RiR 2009:20) där man granskat *jobbskatteavdragen*. Av rapporten framgår att reformen på lång sikt kan förväntas ha en positiv effekt på arbetsutbudet. Enligt Riksrevisionens undersökning förväntas antalet arbetade

timmar öka med ungefär 2,6 % till följd av reformens fyra steg. Det är värt att notera att de positiva effekterna framför allt förväntas uppstå genom att fler personer väljer att delta i arbetskraften. Ungefär 88 000 personer antas gå från heltidsfrånvaro till åtminstone deltid närvaro. Vidare visar Riksrevisionens beräkningar att de förväntade effekterna för grupperna unga, äldre och utrikes födda är högre än för befolkningen som helhet. Riksrevisionen manar dock till en viss försiktighet när resultaten från dessa undersökningar tolkas.

Utskottet beklagar att det fortfarande finns betydande skillnader mellan *mäns och kvinnors situation på arbetsmarknaden*. Det är en viktig uppgift för politiken att öka förutsättningarna för kvinnor att delta i större utsträckning än i dag på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknadsutskottet anser att kvinnor och män ska ha samma möjligheter och förutsättningar till betalt arbete och att de som vill också ska kunna arbeta heltid. Den som arbetar heltid har större möjligheter än den som arbetar deltid att stärka sin position på arbetsmarknaden, öka sina karriärmöjligheter och få ökad ekonomisk självständighet.

Utskottet anser att politiker som arbetsgivare, i kommuner och lands-ting, har ett särskilt ansvar för att komma till rätta med deltidstrukturen för typiska kvinnoyrken. Utskottet noterar att flera kommuner och lands-ting utvecklat modeller för att de som vill också ska kunna arbeta heltid. Frågan om hel- och deltidсанställning löses vanligen avtalsvägen, och utskottet anser inte att det finns anledning att ändra på den ordningen.

Arbetsmarknadsutskottet befarar att en avveckling av RUT-reformen (skattereduktion för hushållsnära tjänster) innebär ett hot mot många arbetstillfällen, särskilt i kvinnodominerade branscher, och en sådan avveckling får följaktligen flera besvärliga effekter från jämställdhetssynpunkt. Enligt skatteutskottet, som tidigare behandlat frågan om skattereduktion för hushållsnära tjänster (bet. 2008/09:SkU20), bidrar skattereduktionen till att skapa en vit och trygg arbetsmarknad på ett område som under lång tid har präglats av svartarbete och otrygghet för dem som utför jobben. Grupper som har en svag ställning på arbetsmarknaden kommer med en ökande användning av skattereduktion att få vita arbeten med allt vad det innebär i form av pensionsrätt, sjukpenning m.m. Skattereduktionen förstärker möjligheten för såväl kvinnor som män att kunna kombinera familjeliv och arbetsliv på lika villkor. Arbetsmarknadsutskottet gör ingen annan bedömning.

Utskottet välkomnar regeringens förslag i propositionen om tillfälliga satsningar för några av de *mest utsatta grupperna*. Satsningen kommer att ske dels i form av förkortad kvalificeringstid för nystartsjobb för äldre, dels i form av bl.a. sommarjobb för skolungdomar. Utskottet noterar att Finanspolitiska rådet i sin rapport uttalat sig positivt i förhållande till vårpropositionens förslag om förkortad kvalificeringstid. Därutöver pekar rådet på att den relativa sysselsättningsutvecklingen nu har varit bättre för personer födda utanför Europa än under krisen på 1990-talet.

Enligt den statistik som redovisades för utskottet av SCB den 20 maj minskade antalet sysselsatta bland inrikes födda med 2,5 % under 2009 medan antalet sysselsatta bland utrikes födda tvärtom ökade med nästan 1 %. Utskottet vill särskilt peka på att Arbetsförmedlingen har fått ett samordnande ansvar för att påskynda *nyanländas etablering*. En statlig ekonomisk ersättning till den enskilde som villkoras med ett aktivt deltagande i aktiviteter har införts. Ett system med en ny aktör – etableringslots – införs den 1 december för att stödja den nyanlände att hitta sin väg till arbete. den nyanlände kan själv välja lots, och lotsens uppgift är att underlätta och påskynda den nyanländes etablering i arbets- och samhällslivet (prop. 2009/10:60, bet. 2009/10:AU7, rskr. 2009/10:208). Oppositionspartierna avvisar lotsarna och vill i stället satsa på att bygga ut Arbetsförmedlingens verksamhet. Utskottet kan konstatera att Socialdemokraterna och Vänsterpartiet vid behandlingen av propositionen i riksdagen motsatte sig hela reformen. Miljöpartiet var däremot inte emot möjligheten att anlita etableringslotsar. Utskottet anser att invandrares etablering i arbets- och samhällslivet är en mycket angelägen fråga. Lotsarnas breda uppdrag i detta sammanhang är en ny väg som nu ska prövas. Lotsen kan använda sitt nätverk för att den nyanlände ska kunna söka arbete på en bredare front än vad som är fallet med enbart stöd från Arbetsförmedlingen. Den nyligen beslutade reformen är ett stort steg i rätt riktning. Utskottet kan konstatera att oppositionen inte förmått att presentera ett verkligt alternativ utan endast vill skjuta till mer resurser till Arbetsförmedlingens verksamhet.

Vid den nyss nämnda redovisningen för utskottet framkom även det noterbara att antalet sysselsatta i åldrarna 65–74 år ökat stadigt från 2006. I detta sammanhang konstaterar utskottet att regeringen har höjt jobbskatteavdraget för personer som är 65 år och äldre, så att det blir mer lönsamt för dem att fortsätta arbeta. Sedan den 1 januari 2008 är den särskilda löneskatten avskaffad för personer som fyllt 65 år, detta för att göra det mer attraktivt för företagen att behålla och nyanställa äldre medarbetare. För att öka efterfrågan på äldre arbetskraft har dessutom den särskilda löneskatten på lön och inkomst av aktiv näringsverksamhet avskaffats för personer över 65 år.

Med anledning av oppositionens förslag om *lönebidrag* kan utskottet konstatera att införandet av jobb- och utvecklingsgaranti innebär att resurserna för bl.a. lönebidrag samt utvecklings- och trygghetsanställningar för perioden 2007–2010 ökade med nära en miljard kronor. Inom arbetsmarknadspolitiken finns flera olika stöd som är riktade till personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Av dessa stöd utgör lönebidrag den största stödformen. För att stärka gruppens möjligheter att få ett arbete har regeringen successivt ökat antalet lönebidrag och anställningar vid Samhall AB motsvarande en total kostnad om 2,4 miljarder kronor extra.

Den ekonomiska kris som inleddes hösten 2008 har som sagts ovan slagit hårt mot arbetsmarknaden. Sysselsättningen föll i säsongrensade termer med 130 000 personer från andra kvartalet 2008 till fjärde kvartalet 2009. Bland annat tack vara regeringens kraftfulla åtgärder var 135 000 fler personer i sysselsättning i februari 2010 än motsvarande månad 2006. Arbetslinjen och jobben har satts främst även under krisen. I sammanhanget noterar utskottet att Finanspolitiska rådet i sin sammanfattande bedömning ansett att den arbetsmarknadspolitik som har bedrivits i den nuvarande krisen varit betydligt bättre utformad än den politik som fördes under 1990-talskrisen.

Sammanfattningsvis anser utskottet att regeringens politik i det svåra konjunkturläge som har rått och som i stora delar alltjämt råder innebär att de negativa effekterna för arbetsmarknaden har kunnat begränsas. Det viktiga är att åter betona det långsiktiga arbetet med att öka den varaktiga sysselsättningen genom att minska utanförskapet. Detta måste åter ställas i fokus när arbetsmarknaden börjar normaliseras. Utskottet ser med tillfredsställelse på att regeringen i vårpropositionen angett att man noga följer utvecklingen för unga och äldre personer, nyanlända invandrare och andra grupper med relativt svag förankring på arbetsmarknaden och att regeringen vid behov kommer att överväga kompletterande åtgärder. Regeringen visar att den tar problemet med arbetslöshet för dessa grupper på mycket stort allvar. Utskottet vill betona vikten av en ansvarsfull politik som förhindrar att arbetslösheten biter sig fast och som därför särskilt är inriktad på att fånga upp personer som står långt från arbetsmarknaden. Utskottet har stort förtroende för regeringens vilja och förmåga att genomföra detta.

Utskottet ställer sig därmed bakom regeringens riktlinjer för den ekonomiska politiken i denna del. Det innebär att oppositionens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken i motsvarande del och program för fler jobb inte kan godtas. Motion Fi15 yrkandena 1 och 2, båda i motsvarande delar, bör alltså avstyrkas.

Stockholm den 25 maj 2010

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Hillevi Engström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Hillevi Engström (m), Berit Högman (s), Tomas Tobé (m), Annika Qarlsson (c), Lars Lilja (s), Eva Flyborg (fp), Maria Stenberg (s), Jan Ericson (m), Luciano Astudillo (s), Anna König Jerlmyr (m), Josefin Brink (v), Ann-Christin Ahlberg (s), Hans Backman (fp), Ulf Holm (mp), Sven Yngve Persson (m), Patrik Björck (s) och Michael Anefur (kd).

Avvikande mening

Avvikande mening (s, v, mp)

Berit Högman (s), Lars Lilja (s), Maria Stenberg (s), Luciano Astudillo (s), Josefin Brink (v), Ann-Christin Ahlberg (s), Ulf Holm (mp) och Patrik Björck (s) anför:

Vi företrädare för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna utvecklar i denna avvikande mening vår syn på bl.a. sysselsättningspolitiken som den framgår av vår gemensamma motion 2009/10:Fi15.

Vi går till val på en politik för fler jobb, grön omställning och ökad ekonomisk jämlikhet. Vi vill ta ansvar för att utveckla Sverige. Vår utgångspunkt är att Sverige är ett fantastiskt land, med starka sidor och stora möjligheter. Sveriges styrka är sammanhållning och den har utvecklats genom att bejaka mångfald och öppna gränser. De ekonomiska och sociala klyftorna är begränsade. Framför allt finns många människor som vill och kan arbeta och bidra till att utveckla Sverige.

De senaste åren har varit en turbulent tid. Många har blivit uppsagda och tvingats ut i arbetslöshet. Arbetslösheten är rekordhög. Arbetslösheten har ökat med 100 000 personer sedan 2006. Den höga arbetslösheten och den sjunkande sysselsättningsgraden får också genomslag i regeringens mått på det s.k. utanförskapet. Det går att rikta många invändningar både mot själva begreppet och mot olika mätmetoder – men faktum är att ”utanförskapet” har ökat med 70 000 personer sedan valet enligt den definition som Moderaterna använde 2006.

Vi är övertygade om att ett bättre Sverige är möjligt. Vår främsta prioritet är kampen för fler jobb – inte minst för unga. Fler jobb är nyckeln till individens frihet, gemensamt välstånd, delaktighet och starka offentliga finanser. Fler jobb är en förutsättning för ekonomisk återhämtning och en bättre framtid för alla som lever i Sverige. Vi vill ta ansvar för att den mycket höga arbetslösheten inte biter sig fast i Sverige.

Vi kommer att bekämpa arbetslösheten genom direkta och omfattande insatser. Vi föreslår ett brett program om 100 000 nya jobb och praktik- och utbildningsplatser – många av dem riktas till unga. Den som är ung ska ha bättre möjligheter att finna sitt första jobb.

Regeringen har genomfört en stor omläggning av *arbetsmarknadspolitiken*. Fokus har ensidigt lagts på att öka arbetsutbudet. De aktiva insatserna för dem som saknar relevant utbildning eller yrkeserfarenhet har dragits ned. Dessutom ökar risken för brist på kvalificerad arbetskraft då konjunkturen vänder och stora pensionsavgångar väntar. Redan nu kommer oroande tecken. En undersökning från Svenskt Näringsliv visar att vart femte rekryteringsförsök misslyckas. Andelen är till och med något högre 2010 än på toppen av förra högkonjunkturen, 2007. Svenska företag hittar inte

rätt kompetens utan tvingas tacka nej till nya uppdrag eller dra ned på produktion och service. I en situation med 100 000 fler arbetslösa än 2006 finns det många företag som söker men inte finner rätt arbetskraft.

Vårt mål är full sysselsättning. Som ett delmål vill vi att den reguljära sysselsättningen för 20–64-åringar ska vara 80 %. Det innebär bl.a. att särskilda insatser måste till för unga och nyanlända som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden och för att bryta långtidsarbetslösheten. Det innebär också att kvinnors sysselsättning måste öka.

Vi kan och måste möta arbetslösheten genom snabba och omfattande insatser. Vi vill satsa drygt 6 miljarder kronor under två år i ett batteri av effektiva utbildningsåtgärder, som beräknas innebära 40 000 nya utbildnings- och praktikplatser för att möta de stora behov som har uppstått de senaste åren. När det vänder på arbetsmarknaden måste fler ha den kompetens som efterfrågas. Vi satsar också stort på en rad andra insatser i vårt program för fler jobb, bl.a. utbildningsinsatser. Dessa satsningar ligger även utanför arbetsmarknadsutskottets beredningsområde och kommer därför att behandlas av andra utskott. Nedan följer en redogörelse för de delar som faller inom arbetsmarknadsutskottets beredningsområde.

Yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning. Hälften av platserna inom den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen har avskaffats sedan den borgerliga regeringen tillträdde. I regeringens s.k. garantier får endast en liten andel av de arbetslösa utbildning eller praktik. Vi vill återupprätta den aktiva arbetsmarknadspolitiken. Den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen byggs ut så att vi når 5 000 platser i slutet av 2011. Dessa ligger kvar 2012.

Arbetsmarknadsutbildning för unga. Inom den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen vill vi rikta 2 500 platser 2011 och 1 250 platser 2012 till unga mellan 18 och 24 år. Vi vill också göra det möjligt för arbetslösa ungdomar att ta del av högkvalitativa och längre arbetsmarknadsutbildningar och föreslår därför att regeln om högst tre månaders praktik eller utbildning utökas till maximalt nio månader.

Utbildnings- och företagsvikariat. Vi föreslår ett stöd som riktas till dem som har anställning men som vill ta steget att vidareutbilda sig eller starta ett företag. Möjligheten erbjuds endast om en arbetslös samtidigt går in och vikarierar under tjänstledigheten. Programmet omfattar ca 1 200 helårsplatser under 2011.

Vi minskar på regeringens coacher, till förmån för utbildning för arbetsökande. Vi noterar i sammanhanget att Finanspolitiska rådet i sin rapport 2010 anser att jobbsökaraktiviteter och coaching har expanderat för mycket i lågkonjunkturen, medan arbetsmarknadsutbildningen har blivit alltför liten.

Vi vill genom aktiva insatser öka möjligheterna att etablera sig i arbetslivet.

Lönebidrag i kultursektorn och den ideella sektorn. Vi vill ge möjlighet för dem som utförsäkras från den tillfälliga sjuk- och aktivitetsersättningen att erbjudas ett lönebidrag. Med lönebidragsanställningar riktade mot kultursektorn och den ideella sektorn kan många som tidigare haft tillfällig förtidspension få en ny möjlighet att göra en viktig insats. Vi avsätter därför medel som motsvarar 5 000 lönebidrag 2011 och 2 500 lönebidrag 2012.

Snabbare etablering av nyanlända. Vår utgångspunkt är att nyanlända invandrare ska vara en prioriterad grupp och få ta del av Arbetsförmedlingens insatser. Därför avvisar vi regeringens lotsar för nyanlända och satsar i stället på att bygga ut Arbetsförmedlingens ordinarie verksamhet. Därutöver vill vi öronmärka 25 miljoner kronor för effektiva insatser. Dessutom vill vi att i princip alla nyanlända ska ha rätt till en individuell etableringsplan och anslår 30 miljoner kronor årligen till det.

Unga människor står för en stor och positiv kraft i vårt samhälle; de är kreativa och ser nya lösningar. Att ingjuta hopp och framtidstro i dagens unga generation är en framtidsinvestering. I dag står vi inför en enorm utmaning. Arbetslösheten bland unga är rekordhög – och den är högre i Sverige än i många andra EU-länder. Vi måste skapa möjligheter för dagens unga generation att få förankring på arbetsmarknaden och klara sin egen försörjning. Vi föreslår en bred satsning med fler möjligheter till utbildning för unga. Det handlar om en utbyggnad av olika typer av utbildningar men också om fler praktikplatser, t.ex. i välfärdssektorn. Vi föreslår dessutom att de företag och organisationer som anställer en arbetslös ungdom mellan 20 och 25 år får en riktad skattereduktion under cirka ett år som motsvarar hela arbetsgivaravgiften.

I den framgångsrika svenska modellen finns det en koppling mellan facklig organisering och *arbetslöshetsförsäkringens* finansiering och utformning. De ökade avgifterna i arbetslöshetsförsäkringen har inneburit att många har lämnat både a-kassa och fack. Detta leder till lägre facklig organisationsgrad och därmed försvagad förhandlingsstyrka. En sådan utveckling riskerar att leda till en mindre välfungerande lönebildning och arbetsmarknad. Regeringens omläggning av den ekonomiska politiken innebär att riskerna och kostnaderna för arbetslösheten i stor utsträckning övervältras på den enskilde. Det riskerar att skapa en mindre dynamisk arbetsmarknad med en skarpare uppdelning mellan dem med fast förankring och dem med mer lös anknytning – och en framväxt av ”arbetande fattiga”.

Regeringen har genomfört ett otal förändringar inom a-kassan. Bland annat har ersättningsnivån, finansieringen, medlemsvillkoret, arbetsvillkoret och regler för ränta och återkrav ändrats. Resultatet är att en halv miljon människor har trängts ut ur a-kassan. Var tredje löntagare står utan ett inkomstrelaterat skydd vid arbetslöshet. Endast var fjärde ung person har rätt till a-kassa och det är endast drygt en av tio heltidsarbetande som får 80 % av sin tidigare inkomst i arbetslöshetsersättning.

Därför måste hela regelverket ses över. I dialog med fackföreningsrörelsen och a-kassorna vill vi skapa en väl fungerade försäkring som är enkel att förstå, som är pålitlig, rättssäker och som inte kan missbrukas. Vi kommer inte att upprepa regeringens slarviga hantering. De förändringar vi vill genomföra ska föregås av en noggrann genomlysning. Genomlysningen ska också undersöka arbetslöshetsförsäkringens långsiktiga utmaningar såsom frågan om hur fler ska välja att vara medlemmar i arbetslöshetsförsäkringen i framtiden och hur fler därmed ska omfattas av inkomst- och omställningsförsäkringen.

Arbetslöshetsförsäkringen ska vara tydlig, frivillig och solidariskt finansierad. Vår arbetslöshetsförsäkring ska ge ekonomisk trygghet, stödja strukturomvandling, stimulera efterfrågan när arbetslösheten stiger och motverka lönenedpressning. Vi vill bl.a. se över studerandevillkoren och villkoren för deltidsarbetslösa.

Minst 80 % ska få 80 % av sin lön i arbetslöshetsersättning. I vårbudgeten tar vi ett första steg för att nå detta mål. Under den kommande mandatperioden ska vi ta fortsatta steg för att nå målet. Taket höjs till 930 kr per dag 2011 och 950 kr per dag 2012. Den första höjningen genomförs i april 2011, den andra i januari 2012. Efter 100 dagars arbetslöshet trappas taket i a-kassan ned med 150 kr.

Vi vill prioritera frågan om kostnaderna för medlemskap i arbetslöshetsförsäkringen. Med vår politik kommer kostnaden för medlemskap i en a-kassa att sänkas till ca 80 kr i månaden för alla genom en skattereduktion. Det betyder att den löntagare som i dag betalar 230 kr i avgift får en sänkning av kostnaderna med 150 kr.

Vi måste också skapa ett friskare arbetsliv med goda arbetsvillkor där arbetstagare inte blir sjuka av att arbeta eller skadas i arbetet – ett hållbart och utvecklande arbetsliv. En god *arbetsmiljö* handlar inte endast om fysisk miljö utan också om delaktighet i beslut på arbetsplatsen, inflytande över arbetstidens förläggning, ett gott partssamarbete, en väl fungerande arbetsorganisation, utvecklingsmöjligheter och tillgång till utbildning. En god arbetsmiljö gör det möjligt för fler att arbeta längre, vilket bidrar till en starkare gemensam välfärd. Friska arbetsplatser är positivt och avgörande för både företagens utveckling, samhällsekonomin och arbetstagarnas ställning i arbetslivet.

För att nå vårt mål om bättre arbetsmiljö måste vi rusta upp arbetsmiljöarbetet. Vi kommer därför att tillföra 40 miljoner kronor till *Arbetsmiljöverkets* tillsyns- och informationsarbete, utbildning av skyddsombud och de regionala skyddsombudens verksamhet. Vi kommer också att ta initiativ till en kartläggning av hur *arbetslivs- och arbetsmiljöforskningen* bäst kan samlas och hur den ska organiseras.

Den stora andelen *visstidsanställningar* är ett stort problem. Vi vill se över vilka åtgärder som kan vidtas för att öka antalet tillsvidareanställningar. Även ekonomiska incitament, såsom socialavgifter, ska ses över i detta sammanhang. Ett sådant arbete kommer vi att inleda skyndsamt efter valet.

Vi har en vision om ett Sverige där varken kvinnor eller män begränsas av sitt kön – inte på arbetsmarknaden, och inte i livet i övrigt. Kvinnor och män ska ha samma makt att forma sina liv. *Jämställdhet* ska inte reduceras till något som enbart gäller kvinnor utan handlar även om mäns situation och livsvillkor. Målet är att kvinnor och män ska ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter inom livets alla områden.

Fler kvinnor än män arbetar deltid, och fler kvinnor än män har timanställningar och tidsbegränsade anställningar. De arbeten som i dag domineras av kvinnor värderas lägre än de arbeten som domineras av män. Korta anställningar innebär dessutom mindre frihet och sämre möjligheter till utveckling i jobbet, vilket i sin tur påverkar hälsan negativt. Orättvisor i arbetslivet bidrar till att klyftan mellan kvinnor och män består livet ut. Att stärka rätten till anställningar på *heltid* är en viktig jämställdhetsfråga. Den offentliga sektorn har ett särskilt ansvar att gå före och erbjuda bra arbetsvillkor.

Vi anser sammanfattningsvis att riksdagen bör bifalla (delvis) våra yrkanden i motionen Fi15, avseende förslag som faller under utgiftsområdena 13 och 14.